

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

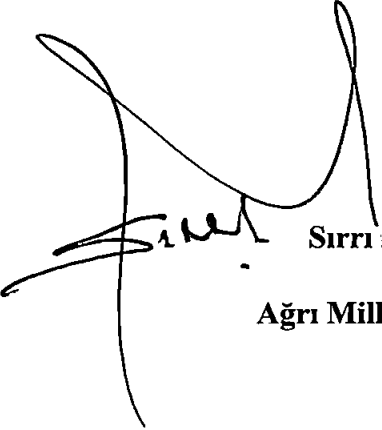
1986 ile 1989 yılları arasında, Irak'ta Saddam Hüseyin'in iktidarda olduğu dönemde Baas rejimi tarafından Irak Kürdistan Bölgesi'nde yaşayan Kürtlere yönelik başlatılan ve kara harekâtları, havadan bombalamalar, yerleşim yerlerinin sistematik biçimde yıkılması, zorunlu göçler, toplu infazlar ve kimyasal silah kullanımı gibi insanlığa karşı suçları içeren Enfal Harekâtı sonucunda üç yıl içinde 200 bine yakın Kürt katledilmiştir.

Enfal saldırılarının en bilinen halkalarından biri, 16 Mart 1988 tarihinde Halepçe kentine yönelik kimyasal gaz saldırısıdır. Bu saldırı sonucunda 5 binden fazla sivil yaşamını yitirmiştir.

İnsan Hakları İzleme Örgütü başta olmak üzere çok sayıda insan hakları kuruluşu; Irak Yüksek Ceza Mahkemesi ile İsveç, Norveç ve Avusturya parlamentoları söz konusu suçları "soykırım" olarak tanıyan kararlar almıştır.

Bu çerçevede, Enfal Katliamlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da "Soykırım" olarak tanınmasına ilişkin Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Sırrı SAKIK
Ağrı Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Dışişleri
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 17-4-2026	Esas No: 2/3648

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
15 Nisan 2026
Numara:

T B M M GENEL YPAK
15 Nisan 2026
No: 1839970

GEREKÇE

20. yüzyılın en karanlık sayfalarından biri olan Enfal Katliamları, Irak'ta Baas rejimi tarafından 1986–1989 yılları arasında Kürt halkına karşı yürütülen sistematik bir imha politikasıdır. Saddam Hüseyin iktidarının özellikle 1979 sonrasında benimsediği güvenlikçi ve inkârcı siyaset, Kürtleri kolektif bir özne olarak ortadan kaldırmayı hedefleyen topyekûn bir saldırı stratejisine dönüşmüştür. “Enfal” adı altında yürütülen askeri operasyonlar; kimyasal silah kullanımı, toplu infazlar, zorla yerinden etmeler, köylerin yakılıp yıkılması, sivillerin toplama kamplarında tutulması ve kadınlara yönelik ağır insan hakları ihlalleriyle birlikte bir halkı fiziksel, kültürel ve demografik olarak yok etmeyi amaçlamıştır.

Resmî ve bağımsız kaynaklara göre dört yıla yayılan bu süreçte binlerce Kürt yerleşim yeri haritadan silinmiş, bir milyondan fazla insan zorla göç ettirilmiş, yaklaşık 180–200 bin sivil yaşamını yitirmiştir. 16 Mart 1988'de Halepçe'de gerçekleştirilen kimyasal saldırı, Enfal sürecinin en görünür ve en trajik halkasıdır; ancak Enfal yalnızca Halepçe'den ibaret değildir. Germiyan'dan Behdinan'a, Soran'dan Kerkük kırsalına kadar uzanan geniş bir coğrafyada Kürt varlığı sistematik biçimde hedef alınmıştır. Bu yönüyle Enfal, münferit bir savaş suçu değil; Birleşmiş Milletler Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde tanımlanan unsurları karşılayan, belirli bir etnik topluluğu kısmen ya da tamamen yok etmeye dönük örgütlü bir devlet pratiğidir.

Irak Yüksek Ceza Mahkemesi 2010 yılında Halepçe'yi ve Enfal saldırılarını “soykırım” olarak tanımış; Irak Parlamentosu ve Irak Kürdistan Bölgesi Parlamentosu da bu yönde karar almıştır. Birleşik Krallık, İsveç ve Norveç parlamentoları Enfal'i “Kürt soykırımı” olarak kabul eden kararlar almış; uluslararası insan hakları örgütleri ve hukuk çevreleri de Enfal'in soykırım niteliğine dikkat çekmiştir. Bu kararlar yalnızca hukuki bir tespit değil, aynı zamanda insanlık vicdanının geç de olsa verdiği bir hükmün ifadesidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, insanlığa karşı işlenen suçlar konusunda tarihsel sorumluluğu olan bir yasama organıdır. Kürt halkının önemli bir bölümünün Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, Enfal Katliamlarının soykırım olarak tanınması yalnızca dış politikaya ilişkin sembolik bir adım değildir. Bu adım, aynı zamanda Türkiye'de birlikte yaşama iradesinin güçlendirilmesi, geçmiş acılar karşısında adalet duygusunun tesis edilmesi bakımından da önem taşımaktadır. Halkların acıları arasında hiyerarşi kurmayan, insanlık suçlarını açıkça mahkûm eden bir tutum; demokratik toplum idealinin gereğidir.

Enfal'in soykırım olarak tanınması, geçmişte yaşanan büyük bir insanlık suçunun inkâr edilmemesi, mağdurların anısına saygı gösterilmesi ve benzer suçların bir daha yaşanmaması için güçlü bir irade beyanıdır. Bu tanıma, insan hakları hukukunun ve vicdani sorumluluğun gereğini yerine getirmek için yapılmalıdır.

Bu nedenle, 1986–1989 yılları arasında Irak'ta Kürt halkına karşı yürütülen Enfal Katliamlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Soykırım" olarak tanınması; insani, hukuki ve ahlaki bir zorunluluktur. Bu teklif, geçmişle yüzleşmenin, adalet duygusunu diri tutmanın ve halkların eşitliği temelinde barış içinde bir gelecek kurma iradesinin ifadesidir.

**IRAK KÜRDİSTAN BÖLGESİ'NDE KÜRT HALKINA YÖNELİK
GERÇEKLEŞTİRİLEN ENFAL KATLIAMLARININ “SOYKIRIM” OLARAK
TANINMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi; Irak'ta Baas rejimi ve Saddam Hüseyin iktidarı tarafından 1986–1989 yılları arasında yürütülen Enfal Harekâtı kapsamında gerçekleştirilen saldırılar sonucunda, aralarında kadın, çocuk ve yaşlıların da bulunduğu yaklaşık 200 bin Kürdün katledildiğini ve on binlercesinin yaralandığını kabul eder; Kürt halkına yönelik soyca ortadan kaldırma amacı taşıyan ve toplu sivil infazları içeren Enfal Katliamlarını “Kürt Soykırımı” olarak tanır ve ilan eder.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.